

Notă informativă

la proiectul de Lege cu privire la aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de Tineret pentru anii 2014-2020

Populația totală a Republicii Moldova constituie **3 559,5 mii** de persoane (fără populația din partea stîngă a r. Nistru și mun. Bender) date esimate la 1 ianuarie 2013, dintre care 1712346 sunt bărbați și 1847151 – femei, populația din mediul rural (2067332) fiind mai mare decît cea din mediul urban (1492165). Conform legislației naționale, tinerii reprezintă persoanele cu vîrsta cuprinsă între 16 și 30 de ani. Tinerii în Republica Moldova în anul 2014 reprezintă 25,7 % din numărul totalul al populației, date oderite de Biroul Național de Statistică.

În contextul celor expuse, menționăm că tinerii reprezintă a patra parte din populația Republicii Moldova și totodată forța motrice în procesul de dezvoltare a țării. Chiar dacă în ultimii ani au fost lansate reforme importante în sectorul public cu scopul de a accelera creșterea economică, de a fortifica serviciile de stat și de a promova drepturile sociale, situația tinerilor, îndeosebi a celor din localitățile rurale a rămas aproape neschimbată. Tinerii, în context general, sînt cel mai numeros grup social și foarte sensibil la schimbările politice, economice și sociale ale țării. Tinerii de astăzi sînt prea diferiți, cu diverse probleme și necesități, opinii și valori. Cele mai mari probleme ale tinerilor din Moldova sînt cauzate de sărăcie, dar și de abilitățile reduse ale lor de a se încadra în societate. Pe lîngă acestea, ar fi și posibilitățile limitate (în special materiale) pentru continuarea studiilor, încadrarea dificilă în cîmpul muncii, diminuarea influenței familiei ca factor protector, din cauza că părinții sînt plecați peste hotare, cunoștințe reduse referitoare la riscurile pentru sănătate, capacități minime de adaptare socială a tinerilor, în special a celor din pături vulnerabile, practici comportamentale riscante: violență, abuz de substanțe, relații sexuale neprotejate etc. Orașul este mediul cel mai atractiv pentru tinerii din Republica Moldova. Pondere tineretului în mediul urban este de 57,5%, față de 42,5% în mediul rural. Tinerii reprezintă o categorie foarte mobilă a populației, ei sunt într-o pondere semnificativă implicați atît în migrația internă (în special, rural-urban, orașe mici, orașe mari), cît și în migrația externă. Mediul urban este mai atractiv pentru tinerii care vin în orașe să-și continue studiile, să se angajeze în cîmpul muncii, să-și petreacă timpul liber etc. În mediul rural oportunitățile de angajare și/sau afirmare sunt reduse, iar infrastructura și serviciile sunt slab dezvoltate.

În ultimii ani se evidențiază receptivitatea și responsabilitatea civică sporită a tinerilor față de problemele cu care se confruntă comunitățile locale din Republica Moldova. Astfel, tinerii se implică activ în soluționarea problemelor

ecologice, sociale și culturale alături de persoanele adulte. În acest context, este necesar de a asigura tinerilor oportunități egale și condiții adecvate, ceea ce le va permite să-și dezvolte cunoștințele și competențele în vederea participării active la toate aspectele vieții prin integrare și participare deplină, prin acces la informare și servicii de calitate în educație, sănătate și petrecerea timpului liber. Din acest considerent, dezvoltarea sectorului de tineret trebuie să fie o prioritate a statului prin adoptarea și implementarea de politici efective ce vizează toate categoriile de tineri. Totodată, este importantă cooperarea intersectorială cu alte ministere, instituții publice și societatea civilă pentru a soluționa, în mod coordonat problemele existente și a aduce îmbunătățiri situației tinerilor în societate.

Datorită tranziției la un sistem administrativ democratic, necesitatea serviciilor de tineret a impulsionat mai mulți constituenți din Republica Moldova să contribuie la elaborarea conceptului de funcționare a Centrelor de tineret. Acest concept a fost aplicat pentru prima dată în anul 2003, atunci când au fost create primele Centre-pilot. Inițial au fost promovate două tipuri de Centre, care se deosebeau după serviciile prestate: Centrele de resurse și informare, care ofereau tinerilor oportunități de informare și participare și Centrele de informare și sănătate (centre de sănătate pentru tineri), axate pe sănătatea tinerilor și prevenirea comportamentelor riscante. Evoluția acestor Centre pe parcursul unui deceniu a relevat unele aspecte de funcționare a acestora și desigur, a scos în evidență un șir de necesități și oportunități de dezvoltare. Astfel, pe parcursul ultimului deceniu Centrele de tineret s-au dezvoltat și actualmente reprezintă un serviciu sau un complex de servicii comunitare adresate tuturor categoriilor de tineri, având misiunea de a le asigura informarea, orientarea, consilierea, educația și petrecerea timpului liber astfel contribuind la pregătirea integrării sociale și profesionale a acestora.

De asemenea, au apărut Consiliile locale ale tinerilor (CLT) care sunt o formă de reprezentare a tinerilor la nivel local, creat la inițiativa tinerilor din comunitate și are menirea să asigure participarea activă a tinerilor la viața locală și regională, în special, în procesul de luare a deciziilor ce îi privesc. E regretabil faptul că numărul acestor Consilii a scăzut semnificativ în ultimul timp. Dacă în anul 2009 la nivel național activau 380 de CLT, organizate în 20 de rețele regionale după principiul geografic, atunci în perioada 2009-2013 se înregistrează o scădere considerabilă a numărului acestora și un regres privind menținerea și extinderea rețelei CLT, cu mici excepții în 5 raioane în care acestea mai funcționează. Cauzele care au dus la micșorarea acestora sunt: lipsa unui regulament-cadru ce ar reglementa crearea și funcționarea CLT-urilor, lipsa de resurse financiare suficiente pentru buna lor funcționare, lipsa unui mecanism de coordonare efectiv

dintre structurile guvernamentale și cele locale, lipsa unei rețele eficiente de suport pentru CLT. Odată cu micșorarea numărului de CLT a scăzut atât gradul de participare a tinerilor la procesul de luare a deciziilor la nivel local, cât și implicarea lor activă în soluționarea problemelor din comunitatea în care locuiesc.

În acest mod se conturează necesitatea urgentă de dezvoltare a instrumentelor și mecanismelor instituționale, care ar conduce la creșterea gradului de participare a tinerilor la viața comunității și stimularea activismului civic prin intermediul structurilor locale de tineret. Mai mult ca niciodată, tinerii din grupurile cu oportunități reduse trebuie să fie activ implicați, împreună cu semenii lor, la procesul de luare a deciziilor la toate nivele și la viața activă din comunitate.

Autoritățile locale și regionale, fiind autoritățile cele mai apropiate de tineri, au un rol important în promovarea participării acestora. În acest sens, este necesar de pus accentul pe consolidarea și dezvoltarea resurselor umane din domeniul tineretului cât și dezvoltarea infrastructurii sectorului de tineret și a mecanismelor de suport în asigurarea calității lucrului de tineret.

Menționăm, că e necesar de consolidat și recunoscut sectorul de tineret ca un domeniu important în dezvoltarea și prosperarea Republicii Moldova, prin intermediul căruia este asigurată valorificarea potențialului maxim al tuturor tinerilor și îmbunătățirea calității vieții lor.

Avînd în vedere cele expuse, noul proiect al Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2014 – 2020 (în continuare Strategie) are scopul de a dezvolta și consolida sectorul de tineret pe parcursul următorilor șapte ani, astfel contribuind la crearea unui mediu adecvat realizării vieții personale și profesionale a fiecărui tânăr, inclusiv a celor din grupurile cu posibilități reduse.

Strategia este al treilea document strategic pe țară în domeniul tineret. Acest document prevede implicarea directă a tinerilor, lucrătorilor și organizațiilor de tineret și altor actori de imediată tangență, în viața politică, economică, socială și culturală a țării.

Pentru elaborarea Strategiei au fost realizate cercetări specifice ce vizează tinerii și domeniul de tineret, au fost desfășurate consultări publice cu tinerii, specialiștii de tineret și grupul de referință compus din reprezentanți instituționali și ai societății civile. De asemenea, au fost organizate audieri publice în toate cele trei regiuni ale țării (Soroca, Ialoveni, Cahul). Totodată, o serie de documente principale au constituit o sursă valoroasă pentru această Strategie: Raportul de evaluare a Strategiei Naționale a Tineretului 2009-2013, Raportul Keystone-Moldova „Opinia tinerilor față de politica de tineret”, realizat în perioada

septembrie-noiembrie 2013. La fel, au fost consultate și alte documente inter-sectoriale de politici publice care vizează tinerii în mod direct sau indirect.

Strategia se include în documentele sectoriale ce sunt parte ale Strategiei Naționale de Dezvoltare “Moldova 2020” și se ghidează de principiile, obiectivele și domeniile menționate în Rezoluția Consiliului European din 27 noiembrie 2009 privind cadrul reînnoit pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului (2010-2018).

Carta Europeană a participării tinerilor la viața comunităților locale și regionale (2003) încurajează autoritățile să asigure condițiile necesare pentru dezvoltarea unei participări depline, integrarea tinerilor în viața socială și participarea lor la construirea viitorului comunei și regiunii. Participarea tinerilor la viața comunității le permite să simtă apartenența la localitatea și regiunea lor. Este una din condițiile esențiale pentru ca tinerii să participe activ la transformările sociale din comunitatea în care locuiesc. Ca un factor al integrării sociale, activitatea la nivel local le permite tinerilor să depășească izolarea și anonimatul, obținând deschidere spre viața publică și formându-și dorința de a schimba lucrurile.

Legislația Republicii Moldova cu privire la drepturile tinerilor prevede dreptul la participare, asociere, participare la activitățile culturale și recreative, dreptul la exprimarea liberă a opiniei asupra problemelor care îi privesc. Statul garantează participarea tinerilor la viața socială, economică, culturală și politică prin implementarea unor politici și programe speciale de susținere a tinerilor.

Pentru atingerea scopului propus al Strategiei au fost definite patru obiective generale:

1. Promovarea participării tinerilor la procesele decizionale în dezvoltarea sectorului de tineret, astfel ca politicile și acțiunile care îi vizează să fie cât mai prietenoase și adaptate necesităților reale ale tinerilor, inclusiv ale celor din grupurile cu posibilități reduse.
2. Diversificarea și consolidarea serviciilor pentru tineri care ar reprezenta un instrument efectiv de dezvoltare maximă a potențialului fiecărui tânăr și realizarea unei vieți împlinite în Republica Moldova.
3. Dezvoltarea oportunităților economice pentru tineri în scopul asigurării unui trai decent prin extinderea posibilităților de angajare, venit salarial adecvat și perspective economice cât mai variate în Republica Moldova.

4. Consolidarea sectorului de tineret prin fortificarea cadrului legal de constituire și funcționare a mecanismelor de reglementare a activității actorilor din sectorul de tineret, astfel ca aceștia să presteze pentru tineri servicii calitative și instituțional recunoscute.

Pentru fiecare prioritate strategică a fost efectuată o analiză a situației existente și argumentarea necesității respectivei priorități. În cadrul fiecărei priorități strategice au fost identificate și formulate mai multe sub-priorități care contribuie la realizarea per ansamblu a priorității propriu-zise. La rândul său, fiecare sub-prioritate, prin prisma obiectivului specific stabilit, tinde să fie atinsă având la bază rezultatele, în baza cărora sunt formulate activitățile care se regăsesc în Planul de Acțiuni al Strategiei.

Strategia va avea un impact global și de lungă durată asupra împuternicirii tinerilor ca cetățeni activi, cu drepturi și obligațiuni depline, apti de a decide și dirija propria viață în condițiile Republicii Moldova.

Impactul social și asupra sărăciei se manifestă prin îmbunătățirea condițiilor de viață ale tinerilor, inclusiv celor din grupurile cu oportunități reduse, prin crearea condițiilor de participare și dezvoltare a aptitudinilor de lideri, abilitarea economică și oferirea de oportunități variate în procesul de educație formală și non-formală. Tuturor categoriilor de tineri din grupurile dezavantajate le sunt oferite șanse egale la implicarea în procesele decizionale, la oferirea de servicii și bunuri, asistență socială și economică, educație și instruire, angajare în câmpul muncii. La rândul lor, tinerii împuterniciți vor contribui la dezvoltarea unei societăți tolerante și incluzive, activ implicată în soluționarea problemelor ce vizează și abilitată economic.

Impactul economic vizează dezvoltarea economiei țării prin implicarea tinerilor abilitați economic, tinerilor antreprenori și familiile acestora. Ca urmare a implementării programelor de abilitare economică, tinerii devin mai independenți financiar și apti de a gestiona afaceri proprii de diverse dimensiuni. Abilitarea economică are loc în egală măsură pentru toți tinerii, inclusiv a celor din grupurile cu oportunități reduse.

Impactul administrativ se manifestă prin consolidarea capacităților Ministerului Tineretului și Sportului și altor ministere relevante în coordonarea și monitorizarea implementării Planului de Acțiuni. Astfel, APC și APL își dezvoltă și consolidează structuri specifice pentru sectorul de tineret și de colaborare intersectorială pe domeniul tineret.

Impactul fiscal se manifestă prin totalitatea cheltuielilor necesare implementării Strategiei și durabilitatea acestor investiții. Vrem să specificăm că, implementarea Strategiei nu presupune cheltuieli enorme. O parte din cheltuielile pe sectorul de tineret se regăsesc în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2015-2017 (CBTM), alte sume însă urmează să fie alocate din bugetul public și/sau identificate din alte surse interne și externe, inclusiv comunitatea de donatori.

Implementarea Strategiei va fi asigurată de către Guvern prin intermediul autorității publice centrale de resort, Ministerul Tineretului și Sportului. Totodată, în procesul de implementare vor fi implicate atât instituțiile publice centrale, precum Ministerul Educației, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, cât și organizații ale societății civile.

Monitorizarea și evaluarea performanței de implementare a Strategiei este realizată printr-un Plan de monitorizare și evaluare. Acesta este principalul instrument de analiză a progreselor înregistrate în baza Planului de Acțiuni al Strategiei, care măsoară impactul acțiunilor specifice asupra realizării obiectivelor și direcțiilor strategice și cum acesta conduce spre obținerea rezultatelor așteptate.

Prioritățile și sub-prioritățile stabilite în Strategie vor servi drept suport în elaborarea Cadrului Bugetar pe Termen Mediu, ceea ce va asigura atât finanțarea eficientă a procesului de implementare a Strategiei nominalizate, cât și atingerea rezultatelor așteptate. Donatorii sunt încurajați să contribuie financiar, tehnic și material la implementarea Planului de Acțiuni al Strategiei.

Ministru

Octavian BODIȘTEANU